

Maa- ja metsätalousministeriö

Eduskunnan kirjelmän esittelyn viivästyminen

ASIAN VIREILLETULO

Valtioneuvoston yleisistunnossa käsiteltiin 17.11.2022 maa- ja metsätalousministeriön esittelystä eduskunnan kirjelmä (EK 26/2021 vp) kansalaisaloitteen ”Vesi on meidän – kansalaisaloite vesihuollon yksityistämisen estämiseksi” (KAA 2/2020 vp) johdosta. Eduskunnan kirjelmä sisälsi valtioneuvostolle osoitetun eduskunnan lausuman. Valtioneuvosto päätti merkitä kirjelmän pöytäkirjaan ja ryhtyä kirjelmään sisältyvästä lausumasta aiheutuviin toimenpiteisiin. Valtioneuvoston esittelylistan tarkastuksessa havaittiin, että eduskunnan kirjelmä oli saapunut valtioneuvostoon 15.9.2021.

SELVITYS

Maa- ja metsätalousministeriö on pyynnöstäni antanut asiassa selvityksen ja lausunnon 19.1.2023 (VN/31309/2022). Ministeriö on samalla toimittanut oikeuskanslerinviraston esittelijän ministeriöltä sähköpostitse pyytämän listan ministeriön toimialaan kuuluvista kansalaisaloitteiden käsittelyn johdosta syntyneistä eduskunnan kirjelmistä sekä selvittänyt niiden esittelytilanteen. Listasta käy ilmi, että eduskunta on toimittanut valtioneuvostolle 26.11.2021 eduskunnan kirjelmän (EK 43/2021 vp) kansalaisaloitteen ”Lakialoite avohakkuiden lopettamiseksi valtion mailla” (KAA 9/2019 vp) johdosta. Kyseinen kirjelmä on ministeriön ilmoituksen mukaan ollut tarkoitus esitellä valtioneuvostolle helmikuun alkupuolella 2023.

SÄÄNNÖKSET

Eduskunta toimittaa valtioneuvostolle kirjelmällä muut kuin hallituksen lakiesitysten hyväksymistä koskevat päätöksensä. Kirjelmä on käsiteltävä valtioneuvoston yleisistunnossa (eduskunnan työjärjestys 68 § ja valtioneuvoston ohjesääntö 3 § 2 kohta).

RATKAISU

Arviointi

Maa- ja metsätalousministeriö toteaa selvityksessään muun muassa, että kansalaisaloitteen johdosta syntyneiden eduskunnan kirjelmien esittelyvelvollisuus valtioneuvoston yleisistunnolle ei ole ollut maa- ja metsätalousministeriön virkamiehillä ainakaan yleisesti tiedossa. Tällaisten eduskunnan kirjelmien esittelyvelvollisuuden laiminlyöntiin on ministeriön mukaan osaltaan vaikuttanut myös se, että kun kansalaisaloite tulee vireille ilman valtioneuvostossa tapahtunutta valmistelua, asialle ei ministeriössä ole selvää vastuuhenkilöä esimerkiksi asian esittelijänä valtioneuvoston yleisistunnossa. Selvityksen mukaan myöskään virkamiesten koulutuksessa eduskunnan kirjelmien esittelyvelvollisuuteen ei ole juurikaan kiinnitetty huomiota.

Eduskunnan kirjelmä on sen saavuttua esiteltävä viipymättä valtioneuvoston yleisistunnossa. Esittelyn tarkoituksena on saattaa kirjelmä valtioneuvoston tietoon ([Valtioneuvoston esittelijän käsikirja](#) s. 94). Kyse on valtioelinten välisestä menettelystä, joka edellyttää valtioneuvoston toimenpiteitä.

Valtioneuvoston yleisistunnon käsittelyn määräajasta ei ole annettu säännöksiä. Valtioneuvoston käytännön toiminnassa ja oikeuskanslerin laillisuusvalvonnassa on usean vuosikymmenen ajan katsottu, että eduskunnan kirjelmät on esiteltävä yleisistunnossa ilman aiheetonta viivytystä.

Edellä mainittu eduskunnan kirjelmä EK 26/2021 vp esiteltiin valtioneuvoston yleisistunnossa noin vuoden ja kahden kuukauden kuluttua sen saapumisesta. Eduskunnan kirjelmä EK 43/2021 vp puolestaan esiteltiin valtioneuvoston yleisistunnossa 23.2.2023 eli noin vuoden ja kolmen kuukauden kuluttua sen saapumisesta. Kummankin kirjelmän esittely on siten viivästynyt kohtuulliseksi katsottavasta määräajasta.

Maa- ja metsätalousministeriön lausunnon mukaan ministeriössä on käyty läpi kaikki ministeriön toimialaan kuuluvat kansalaisaloitteiden käsittelyn seurauksena laaditut eduskunnan kirjelmät. Esittelyvelvoitetta koskevia laiminlyöntejä on ryhdytty korjaamaan viipymättä. Eduskunnan kirjelmien esittelyvelvollisuutta koskevaa asiaa on käsitelty ministeriössä kansliapäällikön johto-

ryhmässä sekä osastojen ja toimialojen johtoryhmissä. Ministeriön esittelijöiden käytössä olevaan Säädösvalmistelun pikaohje –asiakirjaan on lisätty kohta, joka koskee eduskunnan kirjelmien esittelyvelvollisuutta. Lisäksi ministeriön esimiehiä on muistutettu siitä, että myös heidän tehtävänään on osaltaan valvoa esittelyvelvollisuuden toteuttamista.

Johtopäätökset ja toimenpiteet

Eduskunnan kirjelmän esittely valtioneuvostolle on viivästynyt kahdessa asiassa, joiden valmistelu on ollut maa- ja metsätalousministeriön vastuulla. Ministeriö on ilmoittanut ryhtyneensä toimenpiteisiin vastaavien viivästysten ennalta ehkäisemiseksi.

Kiinnitän maa- ja metsätalousministeriön huomiota huolellisuuteen eduskunnan kirjelmien käsittelyssä ja joutuisuuteen niiden esittelyssä.

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti.

Oikeuskansleri

Tuomas Pöysti

Vanhempi oikeuskanslerinsihteeri

Taru Kuosmanen